

v
s
c
d

Cabaret
prijzen

**Juryrapport
VSCD Cabaretprijzen
Seizoen 2024-2025**

Voorwoord

Afgelopen jaar zagen we een ontzettend breed scala aan cabaretvormen voorbijkomen. Tussen groots opgezet revuecabaret en de minimale middelen van de stand-up vinden we een steeds verder uitdijend cabaretlandschap.

Voor *Vrijdag Doemsdag* leende Remko Vrijdag een beetje van elk genre, voor een vrij extreem oprekken van de cabaretgrenzen, maar ook buiten de selectie zagen we de paaltjes verzet worden: denk aan Christian van Eijkelenburgs *Wanen*. Dat is niets nieuws voor cabaret. Al sinds het genre voor het eerst in Nederland de kop op stak, is er onenigheid over waar de grenzen precies liggen.

Wat direct opvalt aan onze genomineerdenlijst dit jaar is dat geen enkele categorie het beoogde aantal van drie nominaties heeft. We nomineerden vier voorstellingen bij de categorieën Engagement en Entertainment, maar slechts twee in Kleinkunst. Ook voor de Neerlands Hoop nomineerden we slechts twee artiesten.

In die laatste twee categorieën zagen we echte uitschieters. De charmante Teun van den Elzen en de guitige Rémy Evers brengen opvallend veel eigenheid in hun cabaret. Jan Beuving en Flip Noorman gebruikten beiden kleinkunst voor een bijzonder maatschappelijk geëngageerd programma. Door onze keuze te beperken, willen we vooral uitdragen hoe uitzonderlijk we deze voorstellingen en artiesten vinden.

In de categorie Engagement en Entertainment verdienden meerdere artiesten de erkenning dat ze boven zichzelf uitstegen met hun nieuwe programma afgelopen jaar. Wat zijn we ontzettend verwend met prachtige decors, goed opgebouwde argumentaties, strak getimede acts, ontroerende en hilarische beeldtaal en prachtige muziek. De extra nominaties zijn een viering van de ongelooflijke breedte van ons cabaretveld en een selectie van de allerlekkerste appels en peren.

De Cabaretjury 2024-2025

De Neerlands Hoop 2025

Teun van den Elzen – *Op Positie*

Afgestudeerd politicoloog Teun van den Elzen geeft een eigen, nieuwe impuls aan politiek geladen cabaret en is heerlijk op zijn gemak op het podium. Met een jaloersmakend gevoel voor timing en intonatie dirigeert hij de lach van het publiek, dat zich gul door hem laat bespelen. Dankzij een indrukwekkend decor spat de ambitie van de voorstelling af. Te midden van Dorische zuilen, ‘de grondvesten van onze Europese beschaving’, bespreekt hij aan de hand van persoonlijke verhalen de grotere kwesties in onze samenleving. Mooi is een verhandeling over het retourneren van een kapot product: volgens de wet moet Van den Elzen met een rekeningafschrift zijn kapotte melkopschuimer nog wel kunnen inruilen bij de Blokker, maar de medewerker is gebonden aan het bedrijfsbeleid, en dat vraagt om een bonnetje. Een boa moet uiteindelijk aan de ruzie te pas komen om de ‘verwarde man’ tot bedaren te brengen. Intrigerend is ook zijn centrale vraag: ben ik bereid te vechten om wat ik belangrijk vind? Geïllustreerd met een bezoek aan de introductiedagen van de reservisten kan hij precies laten zien hoe ver hij bereid is te gaan, waarmee hij ook de kijker aan het denken zet. Die frictie tussen samenleving en individu zet deze veelbelovende charmante cabaretier in zijn verhalen knap centraal.

Remy Evers – *Stoorzender*

Als Remy Evers begint te vertellen over hoe hij is gaan samenwonen met zijn vriendin, die hun hele inrichting heeft gedictéerd, denk je niet direct dat deze jonge Limburger een originele invalshoek te pakken heeft. Dat verandert snel, want Evers woont midden in een flat met burens aan alle kanten en heeft beide mee het theater in genomen. Door slim gebruik van de boxen hoor je zo nu en dan die ene buurman, die altijd aan het zagen is, daarna weer die andere, die zulke luide voetstappen heeft. Leuk verwerkt hij deze elementen in absurde fantasieën. Zo worden we getrakteerd op een knappe klompdans, waar je zowel onder de indruk bent van zijn onstuitbare energie, als van het feit dat beide klompen gedurende het steeds uitbundiger gehos aan zijn voeten blijven zitten. Ook als een pakje voor één van die anonieme burens wordt bezorgd, slaat na knap uitstelgedrag uiteindelijk zijn fantasie op hol en komt er een ontzettend creatieve en spectaculaire finale uit het doosje gesprongen. Hij stemt vrolijk met zijn sterk fysieke humor, zoals wanneer hij een poosje met het toegangspasje van zijn vriendin speelt, die in het ziekenhuis werkt. Door steeds te kiezen voor uitbeelden in plaats van uitleggen biedt Evers bovendien een prettig tegenwicht aan een overweldigend talig cabaretveld.

De Neerlands Hoop 2025 wordt toegekend aan Teun van den Elzen voor zijn voorstelling *Op Positie*.

De Poelifinario in de categorie Kleinkunst

2025-1 – Jan Beuving & Tom Dicke (pianist/arrangeur)

Jan Beuvings oudejaarsconference werd opzettelijk niet uitgezonden op een scherm, want volgens deze uitstekende liedschrijver is juist de collectieve ervaring belangrijk in deze individualistische tijd. Met *2025-1* probeert hij onze maatschappij wat dichter bij elkaar te brengen, terwijl hij Rutte's boodschap om ons voor te bereiden op oorlog uiterst serieus oppakt. Hij nuanceert uiterst links, uiterst rechts en daarna ook weer nuance. De voorstelling zit ramvol prachtige teksten, verwijzingen naar de (hyper)actualiteit en uitspraken die je het liefst wil meeschrijven. Zo memoreert hij de lessen van geschiedenisleraar Meneer Van Schie. Die deelde de klas in groepjes die als vertegenwoordiger van Europese landen de Tweede Wereldoorlog moesten proberen te voorkomen. Van Schie kon alle argumenten weerleggen, die oorlog was onafwendbaar. 'Ik heb behoefte aan meneer Van Schie', zegt hij, 'een geschiedenisleraar die weet hoe het afloopt.'

De prachtige liederen van Beuving vormen een aaneenschakeling van hoogtepunten in dit geëngageerde programma: alle leed van de wereld is begonnen bij 'de onbemande pomp', zingt hij, waarmee hij alle zelfscankassa- en AI-kritiek tijdloos maakt. Een oorlogsverklaring aan de naaktslak blijkt te verbinden met de asielcrisis en het woningtekort, een bewonderend lied over Navalny met zijn engagement, een ode aan Youp van 't Hek en een ode aan Theo Nijland. Prachtig is een angstig lied over hoe hij zijn elfjarige kind een smartphone moet gaan geven. Beuving opereerde al jaren op een hoog niveau, maar overtreft zichzelf weer in deze beklijvende mix van kleinkunst en engagement.

***Animal Farm* - Flip Noorman**

De intrigerende muzikale onheilsprofeet Flip Noorman liet zich voor *Animal Farm* losjes inspireren door het wereldberoemde boek van George Orwell. Elk personage krijgt een actueel eigen lied, vol kritiek op individuele houdingen en collectieve stromingen in onze eigen tijd. Noorman heeft zich goed ingeleefd in deze personages, weet hun tragiek goed over te brengen en blijft ondertussen een charismatische en spannende verteller met een geheel eigen kijk op de zaak. Megastallen en dierenleed krijgen van Noorman wat meer aandacht dan van Orwell, maar ook andere thema's krijgen een plekje in zijn muziek. In *Werk harder* horen we het werkpaard mopperen op de burn-outs van de millennials, die het geen dag zouden volhouden in een lithiummijn en in *Ik stel gewoon vragen* horen we complotdenkers vertegenwoordigd. Met name zijn versie van de kat – die zich in het boek aan de hele revolutie onttrekt en vooral af en toe komt profiteren van de opbrengsten – is memorabel; die is een snelle, maar ongelukkige zuidas jongen met bullshitbaan en een op Etsy bestelde zelfbouw-schepgitaar. Zo richt de indrukwekkende Noorman een geëngageerde en meevoelende blik op onuitstaanbare hedendaagse types.

De Poelifinario in de categorie Kleinkunst voor seizoen 24-25 wordt toegekend aan 2025-1 van Jan Beuving.

De Poelifinario in de categorie Entertainment

***Noodzakelijk Kwaad* - René van Meurs**

Zo onredelijk als René van Meurs zich vanaf de opening opstelt, is het meteen duidelijk wie er fout zit in *Noodzakelijk Kwaad*. Hij is de klassieke mopperaar, alle tegenslag komt door alle anderen en dat terwijl zijn leven eigenlijk helemaal op rolletjes loopt. Als publiek vraag je je al snel af wanneer deze chagrijnige mopperkont tot inkeer zal komen, maar Van Meurs weet dat moment knap uit te stellen. In gesprek met een judo-instructeur weet hij van elk mogelijk introspectiemoment een nieuw komisch onredelijke uitweiding te maken, vol harde grappen en sterke verhaallijnen. Hij laat zichzelf niet weggkomen met al die onredelijkheid: door zijn boosheid is hij hard op weg zijn prachtige gezinsleven om zeep te helpen. Later moeten ook zijn vrienden eraan geloven in een kindvriendelijk vakantiepark op de Veluwe, waar hilarische spacecakehumor toch nog feest in de brouwerij brengt. De gehoopte introspectie komt, uiteindelijk, in drie delen, waaraan je goed kan zien hoe je het écht goedmaakt. Niet door op je blote knietjes vergiffenis te vragen en alle schuld heldhaftig op je schouders te tillen, maar door serieus in gesprek te gaan met elkaar. Zijn mooie, effectieve decor helpt de spanning op te voeren in dat einde, waar het nét op tijd nog goed lijkt te komen.

***Prikkelarme Kermis* – Sara Kroos**

Sara Kroos is een vaardig verhalenverteller. Met ogenschijnlijk onbelangrijke details, zoals de manier waarop haar apathische Shetland laconiek haar uit zijn gezicht blaast, wekt ze haar boerderijleven op de Veluwe tot leven. Een van haar kippen maakt een levenslang trauma mee door toedoen van een havik, terwijl haar pony wezenloos staat te kijken. Dat ze het abonnement bij het kaasmannetje elke week maar laat doorlopen, ook als de vriezer vol ligt en ze eigenlijk op dieet zijn, illustreert haar moeite met confrontatie en grenzen aangeven. Van de ene komische anekdote naar de andere schetst ze haar conflictmijdende karakter, terwijl ze went aan haar nieuwe bestaan als prikkelgevoelig mens. Onder deze luchtige anekdotes kun je zelf conclusies trekken over hoe makkelijk het is om misbruik van haar te maken, een onderwerp dat ze al in haar boek heeft behandeld en daarom officieel maar zesenhalve minuut op het programma staat. Toch kleurt het de voorstelling – ook in haar troostrijke liedjes. Dat uiteindelijk zelfs die rare gluurderige Shetland een belangrijke anekdotische functie vervult, maakt duidelijk hoe meesterlijk Kroos kan opdissen en hoe achteloos ze daarbij geloofwaardige authenticiteit uitstraalt. Na de prachtige voorganger, veel te lang geleden, voegt ze met *Prikkelarme Kermis* weer een parel toe aan haar indrukwekkende repertoire.

***Net Alsof* - Jochem Myjer**

De sfeer is altijd uitstekend bij Jochem Myjer, die zijn publiek oprecht als oude vrienden verwelkomt, hen alles geeft en evenveel terugkrijgt. Vakkundig weet deze familieman jong en oud bij de les te houden met een uitgekiende mix van fysieke en inhoudelijke humor: hij haalt het uit imitaties, stemverbuigingen en lichaamstaal en verhaalt over relatieperikelen, jongens onder elkaar, gezinssituaties en scholierenkapriolen. Maar met humor haalt hij ook 'het angeltje' uit de serieuzere gebeurtenissen uit de jaren sinds zijn vorige show *Adem in, Adem uit*. Zijn ouders

overleefden ternauwernood een auto-ongeluk, zelf ging hij door een scheiding en nog altijd moet hij zijn energie strikt in de gaten houden. De daaruit voortvloeiende rustmomenten – in een prachtig rustgevend natuurlijk decor - zijn niet alleen fijn voor Myjer, maar ook voor het ritme van zijn voorstelling. Met een prachtig lied over een oude liefde die inmiddels overleden is, zien we ook hoe kwetsbaar en ontroerend deze entertainer kan zijn. Met zijn relativiserende luchtigheid laat hij zijn publiek in *Net alsof* stilstaan bij de hoofd- en bijzaken in het leven.

***Harrekidee* - Plien en Bianca**

Dit komische duo heeft in de loop der jaren een geheel eigen feelgood genre ontwikkeld, dat ze tot in de puntjes beheersen. Plien en Bianca observeren scherp het ongemak en de onhebbelijkheden van de struikelende mens, op zoek naar liefde, vriendschap en erkenning. Met veel gevoel voor detail presenteert dit goed op elkaar ingespeelde komische duo geraffineerde parodieën, hilarische, absurde en kolderieke sketches en herkenbare en vertederende typetjes. Razendsnel wisselen ze van kostuum, voor het eerst zelfs midden op het podium, waardoor je de indrukwekkende transformatie live ziet plaatsvinden. Aan lichaamstaal hebben ze eigenlijk genoeg en met de pruiken, dikmaakpakken en accessoires, zoals een grote, onhandige contrabaskoffer, verhogen ze de feestvreugde. Met een doorlopend verhaallijntje waarin twee oude revuedames en het georganiseerd vermaak in een verzorgingshuis een terugkerende rol speelt, voert ouderdom een lichte boventoon in *Harrekidee*. Van energieke, pronte revuedanseressen veranderen ze tijdens het omkleden met een simpel ‘poeh, hèhè’ prompt in oude, stramme dames. Tegen de tijd dat die twee eindelijk omgekleed zijn, is het tijd voor de volgende sketch. Zo blijft het tempo lekker hoog en heb je een ontroerend houvast, terwijl je kijkt naar een verhaal over vriendschap tot de dood.

De Poelifinario in de categorie Entertainment voor seizoen 24-25 wordt toegekend aan *Net Alsof* van Jochem Myjer.

De Poelifinario in de categorie Engagement

***Onbekommerd* - Tim Fransen**

Tim Fransen probeert een paar nieuwe dingen uit in *Onbekommerd*. Met een catchy musicalsong met hoge hoed en stok, een onhandige Tommy Cooper-goochelact en een eenvoudige drumsolo stelt Fransen zijn fans even op de proef. Zoals we na drie prikkelende programma's van hem kunnen verwachten, doet hij dit niet écht omdat hij niet meer gelooft in nut van engagement, zoals hij aanvankelijk beweert, maar om een punt te maken: een overschot aan amusement leidt ons af van de zorgwekkende dingen, die we moeten aanpakken. Maar met *Onbekommerd* laat deze humoristische filosoof juist ook zien hoe entertainment ons helpt om met vervelende waarheden te kunnen leven. Fransen blijft hierdoor trouw aan zichzelf en weet weer een stap te maken. Zijn decor is prachtig, de balans tussen humor en contemplatie dik in orde en de opbouw zeer secuur, zodat je op het eind denkt: wat heeft deze slimmerik ons weer vriendelijk voor het lapje gehouden.

***Witte Ruis* - Soundos el Ahmadi**

Soundos el Ahmadi staat garant voor krachtige, vechtlustige voorstellingen, waarin ze zich tegen oneerlijkheid verzet en ongemakkelijke waarheden zonder omhaal of poespas benoemt. In *Witte Ruis* wast ze mannen de oren, die het in hun hoofd halen elkaars gedrag goed te praten, zoals dat van een aspirerend comedian, die haar zomaar bij de kont greep, nadat ze hem wat tips gaf. Komisch zijn de fantasieën over die ene rijke, beroemde, goedaardige witte man die haar wél ontzettend kan bekoren, de verhalen over haar man en zijn onduidelijke baan als 'beleidsmaker' en haar peuterzootje, die de uiterlijke kenmerken en dictatoriale karaktertrekken heeft van een aanstaande Vindicatstudent (de horror!).

Aan de hand van een aantal serieuze aanklachten maakt deze indrukwekkende cabaretière duidelijk waarom ze niet zomaar woedend, maar eerder 'rancuneus' is. Haar dochter hoorde op school voor het eerst over mannen die seks hebben met vrouwen, die dat helemaal niet willen en vroeg haar moeder: hoe zorg ik ervoor dat dat mij nooit overkomt? In de stilte die El Ahmadi daarna laat vallen, zoekt iedereen tevergeefs naar een antwoord. Vrouwen raken niet vrijgevochten in deze mannenwereld, weet deze vechtersbaas en haar rancune is goed gekanaliseerd in dit ijzersterke programma.

***Vrijdag Doemsdag* - Remko Vrijdag**

Cabaret, musical, toneel en een vleugje kindertheater zijn samengepakt tot een absurd menggenre in *Vrijdag Doemsdag*. Vrijdag speelt vaardig de laatste nog levende mens in deze raamvertelling vanuit het perspectief van onverwoestbare beerdiertjes, waarin het eindtijdgevoel de hoofdrol speelt. Als Robinson Crusoe brengt hij zijn dagen eenzaam door. Wat een briljante vondst om alle typetjes, waar Vrijdag in uitblinkt, voort te laten komen uit dit gevoel van eenzaamheid; van Ko van Dijk tot Wilders, 538 dj's en Maarten van Rossem vormen het bonte gezelschap waar Vrijdag mee opstaat en naar bed gaat. Het theater is zijn bunker, waar hij tussen een bonte verzameling decorstukken uit het verleden zich troost met herinneringen. Met deze post-apocalyptische eindtijd-performance onttrekt Vrijdag wil zich aan elke poging tot definiëren. Met groot vakmanschap, originaliteit en een duivels spelplezier

scheert hij langs de valkuilen. Voorbij de tornado aan beelden zit een duidelijke vraag onder Vrijdag Doemsdag: hoeveel hebben we nu eigenlijk geleerd van de coronapandemie? Als je het nieuws aanzet, is het toekomstbeeld van Vrijdag helaas niet zo absurd als we zouden willen.

***Unplugged* - Alex Ploeg**

Aan zijn handheld microfoon zie je de stand-upcomedy achtergrond van Alex Ploeg direct af. Met zijn originele invalshoeken voor het beschrijven van middelste kinderen, of het vergelijken van babyboomers, millennials en gen z'ers, scoort hij lach na lach. De worstelende mens is zijn hoofdthema in *Unplugged* met zichzelf als belangrijkste, sullige voorbeeld. Neem zijn tactiek als hij merkt dat hij een discussie niet gaat winnen, omdat hij geen gelijk heeft: 'Zeg dan gewoon: Weet je wat? Laat maar!'

Voor zijn engagement put hij uit zijn persoonlijke ervaring met het ontkennen van problemen. Jarenlang lag hij op bed, terwijl de rest van de wereld doordenderde. Hij deed alsof hij studeerde en loog erover tegen zijn omgeving. Daar vallen universele lessen uit te trekken: tegenover problemen zo groot als oorlog en klimaatverandering is het voor veel mensen verleidelijk om in apathie en ontkenning te verzanden. Als Ploeg uitlegt hoe dat precies in zijn werk gaat benadrukt een prachtige, effectieve decoringreep die periode; terwijl de muur haast ongemerkt verdwijnt, omdraait en in een spiegelwand verandert, blijft Ploeg heel alleen in een erg zwart gat staan, gaat liggen en laat zich via de spiegel beschijnen. Toewerkend naar dit mooie beeld, zit er een afwisselende, prettige opbouw in zijn voorstelling, mede dankzij zijn gitaarspel en fijne, goed gezongen singersongwriter-muziek.

De Poelifinario in de categorie Engagement voor seizoen 24-25 wordt toegekend aan Witte Ruis van Soundos el Ahmadi

De VSCD Cabaretjury 2024-2025 bestaat uit:

Cyanne Moe-Tjon (voorzitter) - hoofd artistieke zaken Theaters Diligentia en PePijn | **Rosalie Fleuren** - recensent Theaterkrant en Trouw | **Luuk Adema** - programmeur Stadsschouwburg Utrecht | **Cherany Emck** - programmeur Flint Theater & Congressen | **Henk Talma** - programmeur Leidse Schouwburg en Stadsgehoorzaal | **Evert de Vries** - regisseur en oprichter Amsterdams Kleinkunst Festival | **Anneke Jansen** - programmeur SPOT Groningen

